

Наталія Гут,
к. філол. н., доцент кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
Умань, Україна

Ділова англійська мова: цільові пріоритети магістрів психологічного профілю

Ключові слова: англійська мова, цільові пріоритети, магістр

У зв'язку з бурхливим розвитком зв'язків із представниками зарубіжних країн посилюється необхідність вивчати англійську мову з орієнтацією на її практичне використання у сфері ділового спілкування, яке може набувати різноманітних форм: від спілкування на міжнародних зустрічах, конференціях, розмови по телефону до ведення ділової переписки, укладання анотацій та списку використаних джерел для наукового дослідження. Розглядаючи проблему основних мотивів в навчальній діяльності загалом та мотиваційний компонент готовності до професійного іншомовного спілкування зокрема, автори праць наголошують на формуванні у студентів позитивної мотиваційної сфери, яка відображає спрямованість особистості та забезпечує її інтелектуальну та емоційну активність [1, 2, 4, 5]. Вивчення чи удосконалення будь-якої іноземної мови найуспішніше реалізується студентом тоді, коли такий процес набуває життєвого смислу, відкриває можливості для самореалізації на загальному та професійному рівнях.

Введення в навчальні плани для магістрів психологічного профілю дисципліни «Ділова англійська мова» змусило звернутися до переосмислення цілей, постановки завдань, перегляду змісту навчальних програм, підручників та посібників, оскільки активна співпраця із західними країнами, Інтернет технології та нові можливості для мобільності студентів суттєво розширили функції ділової англійської мови як предмета. В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини розробники курсу [3] послуговувалися в першу чергу принципом опори на досвід професійної діяльності в рідній мові і позитивним перенесенням навичок, набутих у професійному спілкуванні на рідній мові. Виходячи з вищезазначеного, ефективно вдосконалення ділового мовлення студентів будеться як професійно орієнтоване навчання, що опирається на вже сформовані мовні навички, наявний ситуативно-мовний досвід, професійну мотивацію, а також на самостійну мовно-пошукову діяльність. Власне структура курсу спрямована на отримання знань та вмінь, які знадобляться майбутньому фахівцеві як у професійній діяльності (написання CV, листів, електронних повідомлень тощо), так і для подальшого навчання (ознайомлення із структурою англійської мови, наукових текстів, укладання анотацій, списку використаних джерел, створення академічних презентацій тощо).

Автори курсу при його розробленні керувалися припущенням, що представлені зміст і форма, окрім підвищення рівня володіння діловою іноземною мовою, сприятимуть підвищенню рівня мотивації студентів до проведення наукових досліджень. Як наслідок, після пілотування курсу впродовж двох років автори курсу поставили за мету перевірити, чи відповідає висунуте припущення реальному стану речей. Зважаючи на це, було сформовано такі дослідницькі запитання: Чи вплинуло проходження курсу «Ділова англійська мова» на підвищення мотивації студентів до проведення наукових досліджень? Які тематичні блоки найбільшою мірою впливають на визначення цільових пріоритетів студентів для подальшого опанування іноземною мовою?

На підготовчому етапі проведення дослідження використано метод аналізу для вивчення позитивного досвіду щодо проблеми дослідження, чинних програм з ділової іноземної мови та освітньо-кваліфікаційних характеристик напряму «Психологія» у закладах вищої педагогічної освіти. Для отримання фактичних результатів дослідження використано метод анкетування, метод інтерпретації результатів анкетування тощо.

Онлайн анкетування було проведено серед студентів магістратури першого курсу факультету соціальної та психологічної освіти очної та заочної форм навчання після вивчення ними курсу «Ділова англійська мова» у 2017-2018 навчальному році (із 37 осіб 84% – респонденти жіночої статі; середній вік опитуваних – 24 роки). В дослідженні взяли участь студенти, які вивчають англійську мову від 5 (20%) до 16 років (6%) та рівень володіння цією мовою яких варіюється від А1 (9%) до В2 (10 %).

Анкета складалася із 39 запитань, з попереднім зазначенням віку та статі студентів, тривалості вивчення мови тощо. Запитання для дослідження були згруповані у 3 блоки, зміст запитань яких допомагав отримати відповіді на поставлені дослідницькі питання. Перший блок (general component) дав змогу визначити основні пріоритети студентів щодо вивчення дисципліни та з'ясувати перепони на шляху до успішного оволодіння матеріалу з курсу. Другий блок (research methodology) містив запитання, що висвітлювали ставлення студентів до проведення наукових досліджень. Запитання третього блоку (academic communication) допомогли визначити рівень усвідомлення значення дисципліни для успішної професійної та наукової комунікативної діяльності.

Зважаючи на поставлені дослідницькі питання, вдалося зробити такі висновки.

Студенти магістратури психологічного профілю, вказуючи на певний попередній досвід укладання анотацій англійськомовних текстів, бібліографії, зазначають, що під час курсу «Ділова англійська мова» вони *вперше* ознайомилися із вимогами до укладання наукової статті іноземною мовою (56,8%), особливостями англійського академічного письма (54,5%), вимогами до укладання анотацій (38,6%). На запитання про готовність до проведення наукових досліджень 46,4% респондентів підтверджують обізнаність з основними правилами роботи із платформами для транслітерації, автоматичного створення бібліографії, структурою англійськомовної наукової статті, говорять про вміння знайти необхідну англійськомовну публікацію (в журналі, Інтернет виданні) та укласти власну відповідно до міжнародних умов.

Водночас, серед найважливіших блоків дисципліни для вивчення студенти виокремлюють ті, які спрямовані на розвиток навичок укладати автобіографію, заповнювати анкету (56,7%), створювати презентацію доповіді (20,8%), писати офіційно-ділові листи та працювати з документацією (17,2%). Менш важливими блоками дисципліни студенти вважають саме ті, які висвітлюють основні елементи науково-дослідної роботи (структура статті, анотація, бібліографія тощо).

Отже, серед цільових пріоритетів для вивчення дисципліни більшість студентів магістратури (63,6 % від загальної кількості респондентів) виокремлюють можливість покращити рівень володіння мовою та розширити власний кругозір загалом, зазначаючи, що опанування вміннями та навичками працювати із офіційно-діловою документацією та науковою літературою стануть необхідними в першу чергу для подальшого професійного зростання (37,8 %), і лише потім для подальшого навчання, наукових досліджень тощо (20,2%).

Використані джерела:

1. Волошина Г. Г. Шляхи підвищення мотивації у навчанні іноземним мовам студентів немовних вищих навчальних закладів / Г. Г. Волошина // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. – 2014. – Вип. 199(1). – С. 74–78. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2014_199%281%29__12
2. Гончаренко Т. Є. Мотивація вивчення іноземної мови як соціальна функція освіти / Т. Є. Гончаренко // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2010. – № 4. – С. 47-55. – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/717/1/TPUSS_2010_4_Goncharenko_Motyvatyatsiya%20vyvchennya.pdf

3. Ділова іноземна мова (англійська): програма навчальної дисципліни підготовки магістра / [Заболотна О. А., Гут Н. В., Щербань І. Ю.]. – Умань, 2015. – 10 с.

4. Скалозуб О. М. Педагогічні умови підвищення мотивації студентів до вивчення англійської мови / О. М. Скалозуб // Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіону. – 2012. – С. 293–296. – Режим доступу: http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/19873/1/87_Skalozub.pdf

5. Тинкалюк О. В. Види мотивів у студентів економічних спеціальностей під час вивчення іноземної мови професійного спрямування / О. В. Тинкалюк // Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць. – 2014. – Вип. 17. – С. 170–175. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2014_17_34